

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

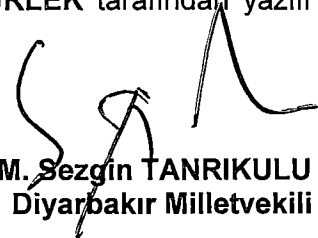
Tarih : 17 Temmuz 2026

Sayı : 19815

46733

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirttiğim sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Akın GÜRLEK** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

Yürütme organının bir parçası olan idarenin, hukuk devleti ilkesi gereğince yargı denetimine tabi olduğu ve mahkeme ilamlarını eksiksiz biçimde uygulamakla yükümlü bulunduğu Anayasa'nın 138. maddesi ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesinde açıkça düzenlenmiştir.

Son dönemde kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, yargı paketi kapsamında hazırlanmakta olan yasal düzenlemeyle idare aleyhine verilen mahkeme ilamlarının doğrudan icra takibine konu edilmesi engellenecek; ilamın tebliğinden itibaren bir aylık bekleme süresi öngörülebileceği anlaşılmaktadır. Buna karşın idarenin, vatandaş aleyhine elde ettiği ilamları derhal icraya koyabilmesi mümkün olmaya devam edecektir.

Söz konusu düzenleme; Anayasa'nın 10. maddesinde güvence altına alınan eşitlik ilkesini, 36. maddesindeki hak arama hürriyetini ve 138. maddesindeki yargı kararlarının uygulanması zorunluluğunu doğrudan zedeleme riski taşımakta; vatandaşların hem ekonomik hem de psikolojik açıdan telafisi güç zararlarla karşılaşmasına zemin hazırlamaktadır. Aynı durum, belediyeleri, üniversiteleri ve diğer kamu kuruluşlarını da kapsamaktadır. Bir belediyeyle karşılıklı dava sürecinde bulunan vatandaş, belediye aleyhine karar çıkmasına rağmen bir ay beklemek zorunda kalırken, belediye aynı durumda vatandaş anında icra baskısıyla karşı karşıya bırakabilecektir. Bu fiilî eşitsizlik, hukuki güvenlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Bunlar bağlamda;

1. Yargı paketi kapsamında idare aleyhine kesinleşen mahkeme ilamlarının doğrudan icra takibine konu edilmesini engelleyen ve zorunlu bir bekleme süresi öngören düzenlemenin Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesi, 10. maddesindeki eşitlik ilkesi ve 138. maddesindeki 'yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır' hükmüyle nasıl bağdaştırıldığı değerlendirilmektedir? Hazırlanan düzenlemenin Anayasa Mahkemesi içtihadıyla çelişmediğine ilişkin bir hukuki görüş alınmış mıdır?
2. Aynı dava sürecinde vatandaş aleyhine karar çıktığında idarenin herhangi bir bekleme süresi olmaksızın icra takibi başlatabildiği, buna karşın idare aleyhine kararlar için vatandaşa zorunlu bekleme süresi tanındığı bir düzenleme söz konusu olmaktadır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun ilgili hükümleri bir arada değerlendirildiğinde bu asimetrik yapının nasıl meşrulaştırıldığı açıklanabilir mi? Vatandaşla idare arasındaki bu fiilî eşitsizliği gidermek amacıyla herhangi bir dengeleme mekanizması öngörülmüş müdür?
3. Belediyeler, il özel idareleri ve diğer kamu tüzel kişilikleriyle hukuki uyumsuzluk içinde bulunan vatandaşların aleyhlerine idare lehine ilamlar çıktığında derhal icra baskısıyla karşılaştığı, oysa kendileri lehine çıkan ilamlarda en az otuz günlük zorunlu gecikmeyle karşılaştığı görülmektedir. Bu süreçte katlanılacak faiz kaybı, gecikme tazminatından yoksun kalma ve nakit akışı bozulması gibi somut ekonomik zararların telafisi için hangi

hukuki güvenceler öngörülmüştür? Faiz ve gecikme tazminatı yükü yalnızca vatandaşın üzerinde mi kalacaktır?

4. Yürürlükteki 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesi, idarelere mahkeme kararlarını otuz gün içinde uygulamak yükümlülüğü getirmektedir. Yeni düzenlemeyle idare lehine tanınacak ek bekleme süresi, bu otuz günlük yasal süreyle nasıl bir ilişki kuracaktır? Söz konusu süre, mevcut otuz günlük uygulamadan bağımsız yeni bir bekleme dilimine mi karşılık gelmektedir; yoksa birinin diğeriyle örtüşeceği mi değerlendirilmektedir? Bu iki sürenin nasıl işleteceği, uygulamada ciddi belirsizliklere yol açma riski taşımakta değil midir?
5. Hukuki süreçler; kişi başına ortalama üç ila beş yıl sürmekte, ciddi mali yük ve psikolojik stres doğurmaktadır. Uzun soluklu davalar sonucunda idare aleyhine ilamlar elde eden vatandaşların, kesinleşmiş bir karar bulunmasına karşın ek bir bekleme süresiyle yüz yüze gelmeleri, hak arama iradesini kırma açısından nasıl değerlendirilmektedir? Anayasa'nın 36. maddesindeki 'hak arama hürriyeti' kapsamında bu düzenlemenin oluşturabileceği caydırıcı etki Bakanlıkça incelenmiş midir?
6. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Hornsby - Yunanistan (1997) ve Immobiliare Saffi - İtalya (1999) kararlarında, mahkeme ilamlarının icrasının engellenmesi ya da gecikmesinin AİHS'in 6. maddesi kapsamında adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine hükmetmiştir. Türkiye, AİHM'de idare aleyhine ilamların uygulanmamasına ilişkin pek çok kez tazminat mahkûmiyetiyle karşılaşmıştır. Yeni düzenlemenin bu içtihadı daha da ağırlaştıracağı değerlendirilmekte midir? Sözleşme uyumluluğuna ilişkin bir etki analizi yapılmış mıdır?
7. Belediyeler; vergi borçları, hizmet bedelleri ve para cezaları gibi kamu alacaklarını 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun çerçevesinde derhal ve imtiyazlı icra yoluyla tahsil edebilmektedir. Buna karşılık aynı belediye aleyhine kesinleşen bir mahkeme ilamı, vatandaş açısından icra takibine konu edilmeden önce ek bekleme süresine tabi tutulacaktır. Bu iki farklı uygulama, belediye-vatandaş ilişkisinde yapısal bir güç dengesizliği yaratmakta değil midir? Söz konusu eşitsizliği gidermek amacıyla 6183 sayılı Kanun'da da herhangi bir değişiklik düşünülmektedir?
8. Bu düzenlemenin hak arama hürriyetini doğrudan ilgilendiren sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, yasalaşma süreci öncesinde kamuoyu, sivil toplum kuruluşları ve baro başkanlıklarıyla yeterli düzeyde istişare yapılmış mıdır? Değişikliğin etki analizini içeren bir rapor ya da çalışma belgesi hazırlanmış mıdır? Söz konusu dokümanlar kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
9. İdarenin bütçe planlaması yapabilmesi ve kamu hizmetlerinin aksamaması amacıyla bekleme süresi öngörülmesi meşru bir gerekçe olarak değerlendirilebilecekse de bu amacın vatandaş aleyhine eşitsizlik yaratmadan da sağlanması mümkündür. Bu doğrultuda; idare aleyhine ilamları kapsayan merkezi bir ödeme fonu oluşturulması, bekleme süresine denk düşen gecikme faizinin hazine tarafından karşılanması ya da bekleme süresiyle orantılı bir tazminat güvencesi tanınması gibi alternatif mekanizmalar değerlendirilmiş midir? Bakanlığın bu konudaki yaklaşımı nedir?